

dr hab. prof. UW Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska
Uniwersytet Warszawski

**Recenzja osiągnięć naukowych dr Justyny Kobus
w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie nauk humanistycznych,
w dyscyplinie językoznawstwo.**

Dr Justyna Kobus ukończyła w 2005 r. studia polonistyczne na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, broniąc pracy magisterskiej pt. *Słownictwo pola tematycznego PRACA w języku mieszkańców wsi Baranówko i Sowinki (gmina Mosina, powiat Poznań)*, a w 2009 roku otrzymała tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa na podstawie obronionej rozprawy doktorskiej pt. *Zróznicowanie leksyki pola tematycznego PRACA NA ROLI w języku mieszkańców wybranych wsi wielkopolskich początku XXI wieku*. Promotorem obu jej prac był prof. dr hab. Jerzy Sierociuk. Oprócz tego dr Justyna Kobus ukończyła w 2016 r. na Wydziale Historycznym UAM Studia Podyplomowe z Archiwistyki i Zarządzania Dokumentacją.

Zainteresowania naukowe i praca zawodowa dr Justyny Kobus od początku były związane z dialektologią. Zaraz po ukończeniu studiów w 2005 r. podjęła pracę w Zakładzie Dialektologii Polskiej UAM, a od 2009 r. została zatrudniona w Pracowni Dialektologicznej UAM, gdzie pracuje do dziś na stanowisku specjalisty. Dialektologii były też poświęcone wszystkie jej publikacje naukowe oraz działalność popularyzatorska. W ciągu ostatnich 10 lat opublikowała 4 monografie, 31 artykułów naukowych, które ukazały się w czasopiśmie i pracach zbiorowych, wygłosiła 22 referaty na konferencjach naukowych, w tym na 4 międzynarodowych. Oprócz tego brała udział w grantach, projektach edukacyjnych, uczestniczyła w pracach komitetów organizacyjnych międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych, jest członkiem redakcji punktowanego czasopisma z listy MNiSW „Gwary dziś”, członkiem Komisji Dialektologicznej przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów, członkiem Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego oraz Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego.

Swoją wiedzę potrafi dzielić się ze studentami i zainteresowanymi osobami spoza środowiska akademickiego. Mimo że jako pracownik zatrudniony na etacie naukowo-technicznym nie prowadzi zajęć dydaktycznych, dr Justyna Kobus od wielu lat współpracuje

ze Studenckim Dialektologicznym Kołem Naukowym UAM, uczestniczyła w trzech projektach edukacyjnych jako bezpośredni wykonawca, brała udział w Poznańskim Festiwalu Nauki i Sztuki, prowadziła lekcje gościnne na temat gwar w szkołach podstawowych i w gimnazjach, występowała gościnnie w audycjach radiowych jako ekspert, a jej wypowiedzi były publikowane w prasie lokalnej.

Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego

Wskazane przez dr Justynę Kobus jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) to monografia pt. *Studia nad fleksją rzeczownika w gwarach wielkopolskich*, wydana przez Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk w 2019 roku w Poznaniu.

Tematyka rozważań zawartych w książce była przez dr Justynę Kobus podejmowana już wcześniej. Jak zaznacza w autoreferacie, jej zainteresowanie fleksją gwarową zrodziło się w wyniku prowadzonych przez nią przez wiele lat badań leksykalnych na terenach wiejskich różnych części Wielkopolski. Pierwszy artykuł poświęcony fleksji gwarowej opublikowała w 2014 r., dwa następne kilka lat później, a w 2019 roku zebrała swoje przemyślenia dotyczące kategorii gramatycznych rzeczownika w gwarach wielkopolskich w postaci zwartej monografii, która stanowi znaczący wkład do nauki, będąc jednym z nielicznych naukowych opracowań na temat form fleksyjnych występujących w odmianach ludowych polszczyzny, a jednocześnie jedynym w polskiej literaturze językoznawczej poświęconym fleksji gwarowej Wielkopolski.

Zważywszy na tak dziewiczy teren badań, na który zdecydowała się wkroczyć dr Justyna Kobus, i tak skomplikowaną część systemu językowego, którą wybrała jako przedmiot swojej analizy, trzeba docenić jej starania, aby pod względem metodologicznym w monografii uwzględnić najnowsze wyniki badań dotyczące tendencji rozwojowych polskiej fleksji, zachodzących w niej procesów gramatyzacji i leksykalizacji oraz zmian wywoływanych wpływem języków obcych. Zdawała sobie bowiem sprawę, że w dobie globalizacji nie można traktować gwary jako odmiany języka odizolowanej od reszty świata, a jej użytkowników jako żyjących w zamkniętym skansenie wiejskiej obyczajowości. Biorąc to pod uwagę, dr Justyna Kobus uwzględniła w swoich badaniach różnicowanie pokoleniowe informatorów, których wypowiedzi analizowała w pracy, a badane formy

fleksyjne zestawiała z ich skodyfikowanymi wariantami ogólnopolskimi oraz z typowymi odstępstwami od polskiej normy wzorcowej spotykanymi w tekstach użytkowników polszczyzny ogólnej. W ten sposób jako formy gwarowe traktowała w swojej pracy warianty fleksyjne występujące w języku mieszkańców wsi wielkopolskich, które miały postać odbiegającą od normy ogólnopolskiej.

Niewątpliwą zaletą recenzowanej monografii jest wykorzystany w niej bogaty materiał badawczy, na który złożyły się wszystkie dostępne Autorce zbiory tekstów gwarowych z terenu Wielkopolski, nagrywanych w II połowie XX w., dane z wypełnionych kwestionariuszy zbierane w związku z opracowywaniem *Atlasu języka i kultury ludowej Wielkopolski*, z których część nigdy nie była opublikowana, a także teksty gwarowe gromadzone w ostatnim dwudziestoleciu przez pracowników naukowych oraz studentów z Pracowni Dialektologicznej UAM. Część tych materiałów Autorka monografii zbierała osobiście, pozostałe dzięki temu, że były gromadzone w Pracowni Dialektologicznej, wykorzystywała już wcześniej podczas prowadzonych badań nad leksyką gwar wielkopolskich. Zdecydowała się wykorzystać je wszystkie do analizy deklinacji gwarowej, ponieważ zdawała sobie sprawę, że jest to materiał językowy, którego dziś przy zanikaniu gwar nie dałoby się już uzyskać, a jednocześnie było oczywiste, że i tak może w nim zabraknąć niektórych form potrzebnych do całościowego opisu. Rzadko spotykana dociekliwość badawcza dr Justyny Kobus pozwoliła jej na podstawie tego bogatego, ale niejednorodnego ani czasowo, ani terytorialnie materiału zrekonstruować obraz odrębności fleksyjnych obecnych w deklinacji rzeczowników występujących w gwarach wielkopolskich.

Kolejnym atutem recenzowanej monografii jest zastosowana w niej metoda statystycznych zestawień danych ilustrujących poszczególne fakty językowe, których porównanie pozwoliło na wyciągnięcie wniosków dotyczących dynamiki zmian w obrębie gwarowych form fleksyjnych rzeczownika. Tabele pracowicie wypełnione przez Autorkę liczbą użyć poszczególnych form wariantywnych w analizowanych materiałach, przykładowymi kontekstami tych użyć, a także ich rozkładem terytorialnym stanowią bardzo dobrą ilustrację procesów językowych, opisanych w monografii. Trudne do wyjaśnienia zjawiska wariantywności form fleksyjnych zostały dzięki tym tabelom przedstawione w sposób obrazowy i niebudzący wątpliwości.

Ważną częścią książki jest jej fragment poświęcony stanowi badań oraz dołączona do niej bibliografia. Przy podejmowaniu tak trudnego tematu, w niewielkim stopniu opisanego w

przeszłości, nie jest bowiem obojętne, jakie prace zostaną uznane za podstawę przeprowadzonych analiz. Dr Justyna Kobus wykazała się w tym wypadku dużą erudycją, przywołując w książce zarówno bogatą literaturę dotyczącą ogólnego opisu fleksji polskiej, zwłaszcza opracowania normatywne polskiej deklinacji, jak również obiektywnie o wiele uboższą literaturę dotyczącą polskiej fleksji gwarowej. W obu wypadkach Autorka zaprezentowała się jako niewątpliwy znawca literatury przedmiotu, chociaż nie jest jasne, dlaczego wśród prac na temat polskiego przypadku nie uwzględniła kilku ważnych opracowań autorstwa Z. Kempfa, zwłaszcza „Próby teorii przypadku”, a jeśli chodzi o liczbę, nie wzięła pod uwagę pracy K. Feleszki pt. „Charakterystyka ilościowa grupy imiennej w języku polskim”. Przy ocenie normatywnej opisywanych form fleksyjnych zabrakło też odwołań do aktualnego „Słownika poprawnej polszczyzny”, a w wypadku tekstów z lat 50. do „Słownika ortoepicznego języka polskiego” S. Szobera.

Na zdecydowanie pozytywną ocenę zasługuje natomiast kompozycja książki. Po „Wstępie”, w którym Autorka zaprezentowała cel pracy, stan badań, wykorzystany materiał badawczy, założenia metodologiczne oraz charakterystykę punktów badawczych i informatorów, następują kolejne 3 rozdziały poświęcone trzem kategoriom gramatycznym – kategorii rodzaju, kategorii przypadku i kategorii liczby. To, w jaki sposób każda z tych kategorii jest realizowana w odmianach ludowych języka na terenie Wielkopolski, wpływa na fleksję rzeczownika w gwarach tego regionu. W zasadzie chodzi zawsze o końcówki przypadku zróżnicowane pod względem liczby i tworzące odmienne paradygmaty dla rzeczowników określonego rodzaju, jednak są rozpatrywane w każdym z rozdziałów analitycznych monografii pod kątem określonej kategorii gramatycznej.

Słusznie więc od analizy rodzaju gramatycznego Habilitantka zaczęła swoją monografię. Określiła metaforycznie jego funkcję w języku jako strategiczną, bo od tego, jaki rodzaj przypisze użytkownik rzeczownikowi, zależą wszystkie końcówki tego rzeczownika i jego łączliwość składniowa. Jako konteksty rozstrzygające o rodzaju gramatycznym analizowanych leksemów przyjęła te, w których rzeczownik łączył się z przymiotnikiem lub zaimkiem przymiotnym w mianowniku lp lub lm, oraz takie, gdzie kontekst wymagał użycia rzeczownika w formie charakterystycznej tylko dla jednego rodzaju, np. w formie dopełniacza lp., w której rzeczowniki rodz. męskiego mają alternatywne zakończenia *-a/-u*, większość rzeczowników rodz. żeńskiego przyjmuje końcówkę *-i*, a rzeczowniki rodz. nijakiego końcówkę *-a*. Konteksty te zostały bardzo dobrze uwidocznione w tabelach m.in. na s. 68, 94-96 oraz 97. W rezultacie analizy całego dostępnego materiału gwarowego (czyli

kilkunastu tysięcy form rzeczownikowych razem z kontekstami) pod kątem rodzaju gramatycznego przypisywanego rzeczownikom dr Justyna Kobus stwierdziła, że wahania co do rodzaju dotyczą w gwarach wielkopolskich podobnych grup leksemów, co w języku ogólnym (por. s. 80). Oprócz kilkudziesięciu rzeczowników o różnej przynależności do pól semantycznych dwurodzajowość została przez Autorkę potwierdzona w grupie rzeczowników o temacie zakończonym spółgłoską stwardniałą, np. *ten/ta dyszel, szufel, cybul* oraz nazw męskoosobowych w mianowniku lm, np. *ci/te rodzice, goście*. W dużej grupie leksemów rzeczownikowych wraz ze zmianą rodzaju gramatycznego zmieniała się końcówka, np. *płoz/poza, wuj/wuja, przerębel/przerębla*, a w wypadku nazw istot młodych wykładnikami zróżnicowania rodzajowego były dodatkowo morfemy słowotwórcze, np. *kurczę/kurczak; kaczuszka/kaczą/kaczątko*. Analiza statystyczna wykazała ponadto, że tylko w wypadku pojedynczych rzeczowników można mówić o preferencji którejś z form rodzajowych w języku mieszkańców wsi wielkopolskich, nie da się natomiast wskazać w ich języku ogólnej tendencji do przewagi któregoś z rodzajów gramatycznych.

Rozdział poświęcony kategorii przypadku przynosi o wiele więcej niż rozdział poprzedni ciekawych obserwacji dotyczących form fleksyjnych charakterystycznych dla gwar wielkopolskich. Autorka podzieliła go na podrozdziały, z których każdy zawiera opis wariantów występujących w poszczególnych przypadkach oraz analizę tych spośród nich, które mają charakter gwarowy.

Jeśli chodzi o mianownik, analiza przeprowadzona przez dr Justynę Kobus potwierdziła, że charakterystyczną dla języka mieszkańców wsi wielkopolskich jest m.in. końcówka *-a*, występująca w liczbie mnogiej rzeczowników męskoosobowych, takich jak *bracia, wujcia, muzykancia*, a także końcówka *-e* występująca w liczbie mnogiej rzeczowników żeńskich miękkotematowych, np. *ćwiercie, części, piersie*, sporadycznie także w formach rzeczowników męskich twar-dotematowych, np. *ojce, Niemce, szewce*. W dopełniaczu z kolei ciekawym zjawiskiem gwarowym jest występowanie w dopełniaczu lm końcówki *-ów* w rzeczownikach wszystkich rodzajów, a w lp rzeczowników rodzaju żeńskiego końcówki *-e* po spółgłoskach miękkich. Z kolei w formach dopełniacza lp. rzeczowników męskich nieżywotnych wciąż przewagę liczebną ma końcówka *-a* w stosunku do *-u*. Zachowała się także w formach celownika rzeczowników rodzaju męskiego i nijakiego typowa dla gwar wielkopolskich końcówka *-ewi*, jednak występuje tylko w mowie przedstawicieli najstarszego pokolenia mieszkańców badanych terenów. Jeśli chodzi o biernik, to zostały w monografii opisane jego formy rodzaju żeńskiego przyjmujące bardzo

często w lp gwarową końcówkę *-q* i ciekawy przykład rzeczownika *mendel*, który w bierniku lm jest rozszerzany w gwarach wielkopolskich o cząstkę *-el-*, przyjmując formę *mendele*. Dla narzędnika charakterystyczna jest przewaga w lm końcówki *-ami*, występującej często w postaci stwardniałej *-amy*, a w wypadku miejscownika wszystkie wymieniane w opracowaniach dialektalne cechy gwarowe, takie jak końcówka *-om* w lp rodzaju żeńskiego oraz nietypowa repartycja końcówek *-e* i *-u* w lp rodzaju męskiego pojawiają się tylko sporadycznie u przedstawicieli najstarszego pokolenia i nie mają szans na przetrwanie.

Przedmiotem opisu w trzecim rozdziale analitycznym jest kategoria liczby. Swoje rozważania ograniczyła w nim Autorka tylko do dwóch zjawisk – form gwarowych należących do grupy pluraliów tantum oraz gwarowych form archaicznych, w których zachowały się dawne końcówki liczby podwójnej. Przykłady wyekscerpowane z materiału badawczego nie przyniosły jednak zaskakujących wniosków dotyczących specyfiki tych zjawisk fleksyjnych w gwarach wielkopolskich. Formy gwarowe w odmianie pluraliów tantum potwierdzały obserwacje poczynione w związku z analizą kategorii przypadku – te same odstępstwa od normy ogólnopolskiej, które wystąpiły w paradygmacie rzeczowników występujących w obu liczbach, pojawiły się bowiem w formach rzeczowników typu plurale tantum. Z kolei w wypadku pozostałości liczby podwójnej dr Justyna Kobus oparła się wyłącznie na odmianie rzeczownika *ręka*, zwłaszcza na jego formie narzędnika lm często występującej w dawnych tekstach, która przyjmowała jedną z trzech postaci: *rękoma*, *rękami* lub *ręcami*, a która dziś nie jest prawie używana, gdyż wyparł ją przysłówek *ręcznie*, synonimiczny do niej w typowych kontekstach dotyczących pracy na roli.

Rozdział końcowy książki zawiera podsumowanie przeprowadzonej analizy i wnioski, które można było z niej wyciągnąć. Ten, który wydał się Autorce najtrafniejszy, zawarła w stwierdzeniu „...gwara nie ginie, lecz ewoluuje” (s. 203), umieszczając w cudzysłowie słowo „gwara”. Nie podejmując w tym miejscu dyskusji z tak sformułowanym wnioskiem, trzeba z całą pewnością podkreślić, że *Studia nad fleksją rzeczownika w gwarach wielkopolskich* to monografia, która stanowi istotny wkład do współczesnej literatury naukowej dotyczącej fleksji gwarowej i ważną pozycję bibliograficzną z dziedziny dialektologii polskiej. Bogaty materiał badawczy, jego wnikliwa analiza i trafnie dobrana metodologia sytuują książkę dr Justyny Kobus wśród podstawowych kompendiów gramatycznych odnoszących się do terytorialnych odmian polszczyzny. A wnioski, jakie nasuwają się w wyniku jej lektury, znacznie wykraczają poza te sformułowane przez samą Autorkę. I właśnie na tym polega największa wartość książki, słusznie zgłoszonej przez dr Justynę Kobus jako osiągnięcie

naukowe i w pełni zasługującej na to, aby być podstawą przyznania jej stopnia doktora habilitowanego.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowych, popularyzatorskich i organizacyjnych dr Justyny Kobus

W wykazie swoich opublikowanych prac naukowych umieściła dr Justyna Kobus wyłącznie te publikacje, które ukazały się drukiem po uzyskaniu stopnia doktora. Znalazły się wśród nich cztery monografie: dwie autorskie: *Kierunki i dynamika zmian w języku mieszkańców wielkopolskich wsi na przełomie wieków XX i XXI* oraz *Studia nad fleksją rzeczownika w gwarach wielkopolskich*, stanowiąca podstawę starań o nadanie Autorce stopnia doktora habilitowanego, a oprócz tego dwie współautorskie: *Słownik języka mieszkańców okolic Gniezna. Święta, wierzenia i przesady*, opracowany wspólnie z Tomaszem Gniazdowskim oraz *Słownik języka mieszkańców okolic Czarniejewa. Praca na roli i w gospodarstwie*, opracowany wspólnie z Magdaleną Stępień.

Wśród 31 artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych i monografiach wieloautorskich 30 to prace autorskie, jeden współautorski. Większość z nich powstała na podstawie referatów wygłaszanych przez dr Justynę Kobus na naukowych konferencjach nie tylko krajowych, ale także zagranicznych, toteż 6 spośród wymienionych artykułów zostało opublikowanych w wydawnictwach zagranicznych we Lwowie i w Berlinie.

Prace naukowe wymienione przez Habilitantkę w autoreferacie i referaty wygłaszane przez nią na konferencjach naukowych stanowią dorobek spełniający pod względem ilościowym wymagania stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego. Jest on także znaczący pod względem jakościowym. Przede wszystkim prace autorstwa dr Justyny Kobus są cytowane przez innych autorów, czego potwierdzeniem są dane pochodzące ze stron Web of Science i Google Scholar. Z pewnością decyduje o ich wartości nie tylko tematyka, ale także poziom naukowy oraz wykorzystany w nich bogaty materiał gwarowy.

Pod względem tematycznym publikacje dr Justyny Kobus można podzielić na cztery grupy odpowiadające różnym dziedzinom badań dialektologicznych, takim jak: 1) leksykologia gwarowa; 2) fleksja gwarowa 3) metodologia badań gwaroznawczych; 4) archiwistyka.

Najliczniej reprezentowana jest w dorobku dr Justyny Kobus grupa pierwsza, gdyż najczęściej prac Habilitantki dotyczy leksyki gwarowej, którą była zainteresowana już w czasie studiów, a później poświęciła jej większość swoich opracowań. Można tu wymienić między innymi takie artykuły jej autorstwa, jak: *Zróznicowanie leksykalne języka mieszkańców wsi jako jeden z przejawów ewolucji lokalnej odmiany polszczyzny*; *Różnorodność nazewnictwa w codziennym języku mieszkańców wybranych wsi wielkopolskich (na przykładzie kilku nazw z pola tematycznego PRACA NA ROLI)*; *Status germanizmów we współczesnym języku mieszkańców wybranych wsi wielkopolskich*; *Funkcjonowanie zwyczajów, elementów tradycji i ich nazw wśród mieszkańców okolic Gniezna*; *Wpływ warunków ekonomicznych na stan zachowania słownictwa gwarowego – na podstawie wybranych przykładów*. Zwieńczeniem badań Habilitantki nad leksyką gwar wielkopolskich są dwa słowniki, imponujące pod względem redakcyjnym i ciekawe leksykograficznie: *Słownik języka mieszkańców okolic Gniezna. Święta, wierzenia i przesady* oraz *Słownik języka mieszkańców okolic Czarniejewa. Praca na roli i w gospodarstwie*.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że w publikacjach dotyczących leksyki gwarowej dr Justyna Kobus nigdy nie ograniczała się do prostego wyliczenia opisywanych słów, ale stosując metodę synchroniczną układała je w pola semantyczne lub zgodnie z metodą diachroniczną opisywała ich etymologię albo starała się wykryć zmiany, jakim ulegało w ciągu wieków słownictwo gwarowe. Przede wszystkim zwracała uwagę na te słowa, które zanikają i te, które zajmują ich miejsce w gwarowym systemie leksykalnym, ale także na zmiany znaczeniowe poszczególnych leksemów lub ich przeobrażenia o naturze pragmatycznej.

Do drugiej grupy prac dr Justyny Kobus, poświęconych fleksji gwarowej, należą m.in. artykuły: *Opis statyczny czy dynamiczny fleksji gwarowej – rekonesans badawczy*; *Reprezentacja cech systemowych fleksji imiennej w tekstach gwarowych (na przykładzie dopełniacza)*; *Zjawiska fleksyjne opublikowane w „Atlasie języka i kultury ludowej Wielkopolski” (fleksja rzeczownika)*; *Mianownik liczby mnogiej typu bracio, wójcio, muzykancio w materiałach do „Atlasu języka i kultury ludowej Wielkopolski”*, a najważniejszą pozycją w tej grupie jest monografia, stanowiąca osiągnięcie naukowe w przewodzie habilitacyjnym dr Justyny Kobus, dokładnie opisana w pierwszej części recenzji.

Trzecia grupa prac dotyczy metodologii badań gwaroznawczych. Należą do niej przede wszystkim artykuły, w których została opisana metoda badań kwestionariuszowych, ze

szczególnym uwzględnieniem jej wykorzystania we współpracy ze szkołami, np. *Miejsce kwestionariusza w badaniach leksyki gwarowej (na przykładzie pola tematycznego PRACA NA ROLI)*, *Rola współpracy ze szkołami w badaniach dialektalnych Wielkopolski* oraz *Szkolne słowniczki regionalne jako efekt współpracy środowiska lokalnego i naukowego*. Jako koordynator projektu „Dialog pokoleń” wiem doskonale, jak ważne jest w ocalaniu resztek gwary wykorzystywanie do jej dokumentowania uczniów z wiejskich szkół, którzy z zapałem przeprowadzają wywiady z najstarszymi mieszkańcami wsi i wypełniają kwestionariusze. Dr Justyna Kobus od kilku lat jest uczestnikiem tego projektu, chociaż nie wymieniła go w swoim autoreferacie.

Z metodologią badań gwaroznawczych jest ściśle związany ostatni nurt tematyczny obecny w pracach dr Justyny Kobus, która oprócz studiów polonistycznych ukończyła studia podyplomowe z dziedziny archiwistyki. Tę dodatkową wiedzę z powodzeniem łączy z dialektologią, czego świadectwem są takie artykuły, jak: *Dokumentacja papierowa w zasobach archiwum Pracowni Dialektologicznej UAM*; *Archiwum Pracowni Dialektologicznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – historia, organizacja, działalność* oraz *Dokumenty Archiwum UAM dotyczące doc. Adama Tomaszewskiego*. Wymienione artykuły oraz pozostałe prace z dziedziny archiwistyki dodatkowo potwierdzają zdolności dr Justyny Kobus w zakresie porządkowania materiału, jego klasyfikowania według przyjętych kryteriów oraz wyciągania wniosków z analizy dużej liczby danych, co jest bardzo ważnym atutem w pracy naukowej dialektologa.

Oceniając dorobek naukowy dr Justyny Kobus, nie sposób pominąć Jej działalności popularnonaukowej. W projektach edukacyjnych realizowanych przez UAM pełniła kilkakrotnie funkcję koordynatora naukowego, organizując badania terenowe w szkołach, odbywając lekcje poświęcone gwarom, opracowując materiały zebrane przez uczniów i pomagając nauczycielom w merytorycznej opiece nad zespołami uczniowskimi zbierającymi materiał językowy do słowników gwarowych. Oprócz tego opracowała w sposób popularnonaukowy część tekstów przeznaczonych do *Przewodnika multimedialnego. Gwary polskie* opublikowanego online pod red. prof. Haliny Karaś i jest autorką biogramu Adama Tomaszewskiego przeznaczonego do *Polskiego Słownika Biograficznego*.

Dr Justyna Kobus nigdy nie stroniła też od udziału w pracach organizacyjnych Uniwersytetu im Adama Mickiewicza, z którym jest związana zawodowo od 2005 roku. Jest członkiem Rady Naukowej Instytutu Filologii Polskiej UAM, członkiem honorowym

Dialektologicznego Koła Naukowego UAM i recenzentką prac magisterskich broniących na UAM.

Biorąc to wszystko pod uwagę, a zwłaszcza dotychczasową działalność naukową dr Justyny Kobus oraz jej publikacje naukowe, których nie tylko liczba, ale także jakość budzą należyty szacunek, trzeba przyznać, że w pełni zasługuje na miano dojrzałego badacza naukowego w dziedzinie językoznawstwa. Nie mam zatem żadnych wątpliwości, że spełnia kryteria wymagane przy nadawaniu stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych. Świadczy o tym jej dorobek naukowy, książka wskazana jako osiągnięcie naukowe oraz działalność popularyzatorska i organizacyjna. Wnoszę zatem o dopuszczenie dr Justyny Kobus do dalszych etapów procedury prowadzącej do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Elżbieta Szulc - Polak
10 XII 2019.